

Uzņēmējdarbības tendences Viļānu novadā

Pagājušajā gadā sasniegti jauni uzņēmumu likvidēšanas rekordi, savukārt jaunreģistrēto uzņēmumu bijis mazāk nekā gadu iepriekš. Šāda tendence pagājušā gadā raksturīga Latvijā.

Lursoft izpētījis, kāda bijusi uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas dinamika Viļānu novadā pēdējo desmit gadu periodā, kā arī noskaidrojis, kuri ir novada lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma, peļņas, darbinieku skaita, kā arī samaksāto nodokļu apjoma.

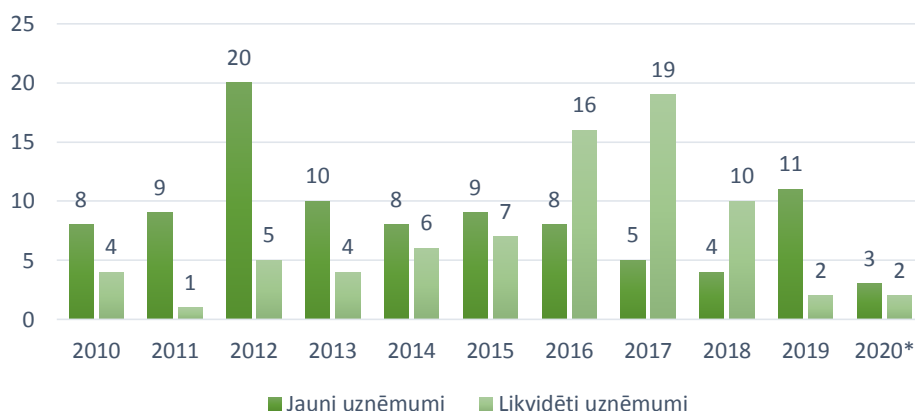
Lursoft pētījuma dati parāda, ka Latvijā 2019.gadā reģistrēti 10,44 tūkstoši jaunu uzņēmumu, bet tajā pašā laikā likvidēti – 24 tūkstoši. Likvidēto uzņēmumu skaits valstī pērn audzis par 15,12%. Jānorāda, ka lielo likvidēto uzņēmumu skaitu veicinājis Uzņēmuma reģistra veiktie vienkāršotās likvidācijas procesi augsta riska uzņēmumiem, vispirms no reģistra izslēdzot tos uzņēmumus, kuru dalībnieku vidū ir ārvalstīs reģistrētas juridiskas personas un kuri vienlaikus arī nav atklājuši savus patiesos labuma guvējus. Tāpat arī likvidēti uzņēmumi, kuri ilgstoši nav veikuši saimniecisko darbību, un firmas, kuras ilgāku laiku bijušas bez vadības.

Viļānu novadā, atšķirībā no vispārējām tendencēm Latvijā, pērn likvidēto uzņēmumu skaits ievērojami samazinājies, savukārt jauno uzņēmumu skaits teju trīskāršojies.

Lursoft dati rāda, ka 2019.gadā Viļānu novadā reģistrēti 11 uzņēmumi, kas ir par 7 vairāk nekā gadu iepriekš, savukārt likvidēto uzņēmumu bijis piecas reizes mazāk – ja 2018.gadā Viļānu novadā likvidēti 10 uzņēmumi, tad pērn – vien 2.

Pēdējo desmit gadu periodā vislielākais jaunu uzņēmumu skaits Viļānu novadā reģistrēts 2012.gadā, kad tas sasniedza 20 jaunus uzņēmumu.

Uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas dinamika Viļānu novadā

Kopumā pēdējo desmit gadu laikā Viļānu novadā reģistrēti 92 jauni uzņēmumi, kamēr likvidēti – 74. Tas nozīmē, ka laika periodā kopš 2010.gada uzņēmumu skaits Viļānu novadā faktiski audzis par 18 komersantiem.

Jānorāda, ka patlaban Viļānu novadā reģistrēti 238 uzņēmumi, no kuriem 47,06% ir sabiedrības ar ierobežotu atbildību, bet 32,35% - zemnieku saimniecības.

Analizējot uzņēmējdarbības nozares, kuras pārstāv Viļānu novadā reģistrētie uzņēmumi, redzams, ka visplašāk novadā pārstāvēta lauksaimniecība – TOP 5 populārāko nozaru priekšgalā izvirzījusies jauktā lauksaimniecība, tāpat arī sarakstā atrodama graudaugu audzēšana. Vēl bez lauksaimniecības Viļānu novada uzņēmēji gana bieži lēmuši par labu uzņēmumu dibināšanai mazumtirdzniecības, kokapstrādes un arī mežizstrādes nozarēs.

Populārākās uzņēmējdarbības nozares Viļānu novadā:

- Jauktā lauksaimniecība;
- Mazumtirdzniecība;
- Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu un sēklu audzēšana;
- Zāgēšana, ēvelēšana un impregnēšana;
- Mežizstrāde.

Raugoties pēc nozaru kopējā apgrozījuma 2018.gadā, jauktā lauksaimniecība ar 4,34 milj. EUR ierindojas trešajā vietā, kamēr pirmo vietu ar 12,02 milj. EUR ieņem zāgēšanas, ēvelēšanas un impregnēšanas nozare. Otro vietu ar 6,95 milj. EUR apgrozījumu ieņem grants un smilts izstrādes, māla un kaolīna ieguves joma. Tiesa, visu šīs nozares apgrozījumu radījis viens uzņēmums – SIA “Vlakon”.

Lielākās nozares Viļānu novadā pēc kopējā apgrozījuma 2018.gadā:

1. Zāgēšana, ēvelēšana un impregnēšana: 12,02 milj.EUR;
2. Grants un smilts karjeru izstrāde; māla un kaolīna ieguve: 6,95 milj.EUR;
3. Jauktā lauksaimniecība: 4,34 milj.EUR;
4. Mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku: 3,13 milj.EUR;
5. Pārējo koka izstrādājumu ražošana: 3,04 milj.EUR.

Lursoft izpētījis, ka ārvalstu tiešās investīcijas ieguldītas 3 Viļānu novadā reģistrētu uzņēmumu pamatkapitālos. Ārvalstnieku kopējais ieguldījums novadā reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālos veido 1,07 milj. EUR, kas to pēc uzkrāto ārvalstu ieguldījuma pamatkapitālos starp visām Latvijas pašvaldībām ierindo 62.vietā, blakus Rēzeknes un Mālpils novadiem. Jānorāda, ka teju visu summu ieguldījis dānis Frandsen Per Viggo Hasling.

Apgrozījuma rādītājiem pieaugums

Vēl aizvien turpinās pārskatu iesniegšana par 2019.gadu, tāpēc pārāgri prognozēt, cik sekmīgs pagājušais gads būs bijis vairākiem Viļānu novada līderuzņēmumiem, kuru sekmes var būtiski ietekmēt novada uzņēmumu kopējā apgrozījuma dinamiku. Tā, piemēram, 2019.gada pārskatus vēl nav iesniedzis 2018.gada lielākais uzņēmums SIA “Aļņi AS”, kas pēdējos gados strādājis ar apgrozījuma kāpumu, kā arī otrajā vietā esošais SIA “Vlakon”.

Iepriekšējos gados Viļānu novadā reģistrēto uzņēmumu kopējais apgrozījums kāpis, tam 2018.gadā sasniedzot 43,61 milj.EUR. Pozitīva dinamika 2018.gadā fiksēta arī vidējā apgrozījuma rādītājam uz vienu uzņēmumu. Proti, ja gan 2016., gan arī 2017.gadā vidēji

katrs novadā reģistrētais uzņēmums apgrozījis nedaudz vairāk nekā 39 tūkstošus eiro, tad 2018.gads nesis kāpumu par 37,70%, tam sasniedzot 55,04 tūkst.EUR uz vienu uzņēmumu. Pašreizējās prognozes rāda, ka kāpums varētu būt reģistrēts arī 2019.gadā, jo no visiem uzņēmumiem, kuri jau iesnieguši aizvadītā gada pārskatus un pērn guvuši ieņēmumus no saimnieciskās darbības, 61,29% izdevies gada laikā savu apgrozījumu kāpināt.

Pēc Lursoft datiem, 2018.gadā Viļānu novadā bija reģistrēti deviņi uzņēmumi ar apgrozījumu, kas pārsniedz 1 milj.EUR. Gadu iepriekš tādi bija 8 uzņēmumi.

Viļānu novadā reģistrēto uzņēmumu apgrozījuma dinamika

Jau kopš 2007.gada Viļānu novada lielākais uzņēmums nemainīgi ir kokapstrādes un ceļu būves firma SIA "Aļņi AS". Ja salīdzina ar 2017.gada rādītājiem, tad 2018.gadā uzņēmuma apgrozījums palielinājies par 27,51%, sasniedzot 9,51 milj.EUR. Runājot par 2019.gada plāniem, uzņēmums bija norādījis, ka tas turpinās piedalīties publisko iepirkumu konkursos, lai varētu nodrošināt ar izejvielām kokapstrādi un pasūtījumus ceļu būvē. Pēc Lursoft izziņā pieejamās informācijas, SIA "Aļņi AS" aizvadītajā gadā uzvarējis divos publisko iepirkumu konkursos, abu konkursu rīkotājs ir AS "Latvijas valsts meži". SIA "Aļņi AS" uzvarēto konkursu līgumcenas kopsummas veido 444,16 tūkst.EUR.

Otrajā vietā ar 6,95 milj.EUR apgrozījumu ierindojies karjeru izstrādes uzņēmums SIA "Vlakon", kuram gada laikā izdevies kāpināt apgrozījumu par 3,95%, savukārt ievērojami straujāks pieaugums bijis SIA "Latgales Granulas", kura apgrozījums, salīdzinot ar 2017.gadu, pieaudzis par 31,03%, sasniedzot 3,04 milj.EUR. Tiesa, 2019.gadā pieaugums nav turpinājies un pērn koksnes granulu ražotāja SIA "Latgales Granulas" apgrozījums sarucis par 2%. Kā iesniegtajā pārskatā norādījusi uzņēmuma vadība, 2019.gads granulu ražošanas nozarē bija izaicinājumiem pilns. Gada otrajā pusē samazinājās granulu tirgus cena, turklāt apkures sezonas sākums iezīmējās ar netipiski siltu laiku. Tajā pašā laikā izejvielu cena nesamazinājās proporcionāli granulu cenai. Otrs uzņēmuma izaicinājums bija netipiska preses matricu izešana no ierindas. Piesaistītie speciālisti konstatējuši, ka problēma ir preses iekšējo gultņu izdilumā. Problēmas diagnostika un novēršana prasīja vairāk nekā mēnesi, kā rezultātā novembrī granulas netika ražotas. Pēc veiktajām aplēsēm, tehniskās problēmas SIA "Latgales

Granulas” radīja aptuveni 350 tūkst. EUR papildu izdevumus to novēršanai. Ja nebūtu bijušas šīs tehniskās problēmas, finanšu rezultāti būtu ievērojami labāki.

Lursoft pētījums parāda, ka ar nemainīgu apgrozījumu arī 2018.gadā strādājusi Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība “Viļāni”. Salīdzinot ar 2017.gadu, piena iepircēja, realizētāja un pārstrādātāja apgrozījums, nav mainījies un bijis 2,75 milj.EUR. Kooperatīvā sabiedrība 2018.gadā iepirkusi 9020,54 t piena, kas ir par 564,29 t vairāk nekā 2017.gadā.

Ik gadu apgrozījuma pieaugums reģistrēts AS “Stručānu kūdras fabrika”. Pēc Lursoft pieejamās informācijas, 2018.gadā kūdras ieguves uzņēmuma apgrozījums kāpis par 17,69%, palielinoties līdz 2,53 milj.EUR, bet 2019.gadā tas pieaudzis jau līdz 2,68 milj.EUR. Uzņēmums aizvadītajā gadā veicis ieguldījumus kūdras lauku apgūvē, piebraucamo ceļu no dzelzsbetona plāksnēm uzlabojumos, kā arī traktortehnikas iegādē un uzlabojumos. 2019.gadā AS “Stručānu kūdras fabrika” saražojusi 273,93 tūkst.m³ gatavās produkcijas, kas ir par 18% vairāk nekā iepriekšējā gadā, un purvos ieguvusi 205,24 tūkst.m³ frēzkūdras, kas gan ir par aptuveni 29,5% mazāk nekā gadu iepriekš.

Viļānu novada lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2018.gadā:

1. SIA “Aļņi AS”: 9,51 milj.EUR;
2. SIA “Vlakon”: 6,95 milj.EUR;
3. SIA “Latgales Granulas”: 3,04 milj.EUR;
4. Lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība “Viļāni”: 2,75 milj.EUR;
5. AS “Stručānu kūdras fabrika”: 2,53 milj.EUR.

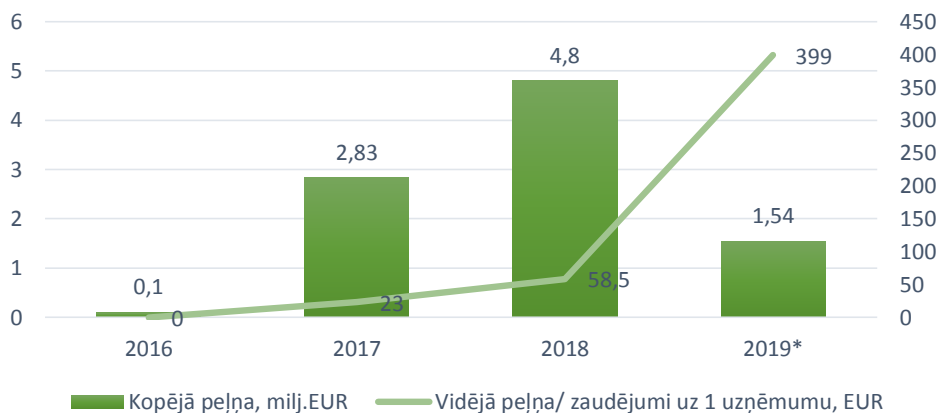
Peļņai pozitīva tendence

2018.gadā Viļānu novadā reģistrētie uzņēmumi ievērojami kāpinājuši savu peļņu – gan kopējo rādītāju, gan arī vidējo peļņu uz vienu uzņēmumu.

Ja 2017.gadā Viļānu novadā reģistrētie uzņēmumi kopā nopelnīja 2,83 milj.EUR, tad 2018.gadā rādītājs piedzīvojis strauju kāpumu, palielinoties līdz 4,8 milj.EUR. Tikmēr vidējās peļņas rādītājs uz vienu uzņēmumu palielinājies no 23 eiro 2017.gadā līdz 58,5 eiro 2018.gadā. Peļņas rādītāju pieaugumu sekmējusi vairāku uzņēmumu pozitīvais rezultāts, pēc 2017.gada zaudējumiem gadu vēlāk gūstot peļņu. Piemēram, AS “Latgales ciltslietu un mākslīgās apsēklošanas stacija” 2017.gadā strādājusi ar 325,30 tūkst.EUR zaudējumiem, bet 2018.gads noslēgts ar 690 eiro peļņu. Tiesa, jaunākais iesniegtais pārskats rāda, ka 2019.gads atkal nesis zaudējumus 43,93 tūkst.EUR apmērā.

Lursoft aprēķinājis, ka no visiem Viļānu novadā reģistrētajiem uzņēmumiem, kuri jau iesnieguši 2019.gada pārskatus, 56,92% izdevies pērn savu peļņas rādītāju uzlabot.

Viļānu novadā reģistrēto uzņēmumu peļņas dinamika

2018.gada lielākie pelnītāji Viļānu novadā SIA “Vlakon” un SIA “Aļņi AS” savu gūto peļņu, kas ir attiecīgi 1,69 milj.EUR un 1,40 milj.EUR, nolēmuši atstāt nesadalītu. Jāpiebilst, ka SIA “Vlakon” peļņa gada laikā palielinājusies par 27,73%, bet SIA “Aļņi AS” gadījumā tā augusi pat vairāk nekā piecas reizes.

2018.gadā palielinājusies arī AS “Stručānu kūdras fabrika” peļņa, kas no 701,22 tūkst. EUR 2017.gadā pieaugusi līdz 913,56 tūkst.EUR 2018.gadā. Tiesa, aizvadītajā gadā vērojams peļņas kritums par 7,14%, tai noslīdot līdz 848,29 tūkst.EUR.

Lielāko pelnītāju sarakstā iekļuvusi arī 2011.gadā dibinātais SIA “Enerotecgreen”, kas 2018.gadā apgrozījis vien 17,6 tūkst.EUR, toties tā pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi bijuši 717,11 tūkst.EUR, kā rezultātā gads noslēgts ar 731,06 tūkst.EUR peļņu. Uzņēmumam šobrīd reģistrēts 334,02 tūkst.EUR liels nodokļu parāds. Ievērojams nodokļu parāds uzņēmumam reģistrēts jau vairākus gadus. Lursoft dati atklāj, ka SIA “Enerotecgreen” vienīgā īpašnice ir Evija Reinholde, kurai vienlaikus pieder vēl 3 uzņēmumi. Visiem uzņēmumiem ir nodokļu parādi.

Par 14,83% peļņu izdevies palielināt Rēzeknes rajona Viļānu pagasta ZS “Akmentiņi”. Lursoft dati rāda, ka 2018.gadā pēc nodokļu nomaksas saimniecība nopelnījusi 485,34 tūkst.EUR, savukārt pagājušajā gadā tās peļņa bijusi 451,2 tūkst.EUR, to paredzēts ieguldīt saimniecības attīstībā. Piena lopkopības uzņēmums aizvadītajā gadā apgrozīja 1,25 milj.EUR.

Viļānu novada lielākie uzņēmumi pēc peļņas 2018.gadā:

1. SIA “Vlakon”: 1,69 milj.EUR;
2. SIA “Aļņi AS”: 1,40 milj.EUR;
3. AS “Stručānu kūdras fabrika”: 0,91 milj.EUR;
4. SIA “Enerotecgreen”: 0,73 milj.EUR;
5. Rēzeknes rajona Viļānu pagasta ZS “Akmentiņi”: 0,49 milj.EUR.

Vidējais darbinieku skaits augstāks nekā valstī vidēji

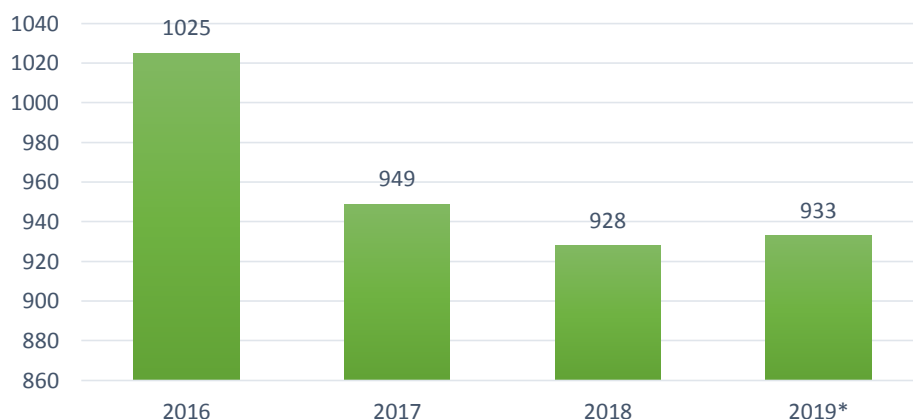
Lursoft izpētījis, ka Viļānu novadā reģistrētajos uzņēmumos strādājoši skaits pēdējos gados saglabājies nedaudz virs 900 darbinieku atzīmes. Tiesa, salīdzinot ar 2016.gadu, kad novada

uzņēmumi spēja ar darbu nodrošināt vairāk nekā 1000 darbiniekus, tas ir zināms kritums. Jaunākie VID sniegtie dati liecina, ka pērn novadā reģistrētajos uzņēmumos strādājuši 933 darbinieki.

Interesantu faktu atklāj vidējais nodarbināto skaits, kas Viļānu novada uzņēmumos ir augstāks nekā valstī vidēji. Lursoft pētījumu dati rāda, ka katras Latvijā reģistrētais uzņēmums nodarbina vidēji 2 darbiniekus, kamēr Viļānu novadā pēdējos gados tie bijuši 3 strādājošie.

Dati rāda, ka no visiem uzņēmumiem, kuri iesnieguši pārskatus par 2019.gadu, 31,74% aizvadītajā gadā kāpinājuši darbinieku skaitu, bet 50,79% tas saglabājies nemainīgs. Pēc Lursoft datiem, Viļānu novadā reģistrēti 27 uzņēmumi, kas 2019.gadā nodarbinājuši vismaz 10 darbiniekus. Gadu iepriekš tādi bijuši 28 uzņēmumi.

Kopējais nodarbināto skaits Viļānu novadā reģistrētajos uzņēmumos

Lielākais darba devējs Viļānu novadā ir SIA “Vlakon”. VID dati liecina, ka 2019.gadā uzņēmumā strādājuši 83 darbinieki, tiesa, tas ir par 11 strādājošajiem mazāk nekā gadu iepriekš. Pēdējos trīs gados nemainīgs nodarbināto skaits reģistrēts AS “Lopkopības izmēģinājumu stacija Latgale”, kas ir darba devējs 62 darbiniekiem.

VID publiskotā informācija liecina, ka nodarbināto skaita pieaugums aizvadītajā gadā reģistrēts 2016.gadā dibinātajam SIA “Timber World”. Pirmajā darbības gadā uzņēmums nodarbināja 12 darbiniekus, otrajā – 27, trešajā – 31, bet pērn, kas bijis ceturtais darbības gads, SIA “Timber World” jau strādājuši 48 darbinieki. Tiesa, vēl nav pieejams uzņēmuma pārskats par 2019.gadu, lai varētu noskaidrot tā apgrozījuma un peļņas rādītāju izaugsmi.

Otro gadu pēc kārtas darbinieku skaits sarucis AS “Viļānu selekcijas un izmēģinājumu stacija”. VID sniegtie dati rāda, ka 2017.gadā uzņēmums nodarbinājis 62 darbiniekus, 2018.gadā tie bija 50 strādājošie, bet 2019.gadā – 43. Uzņēmums pēdējos četrus gadus strādājis ar zaudējumiem un pērn tie bijuši 313,61 tūkst.EUR apmērā.

Pēc tam, kad 2018.gadā strauji sarucis SIA “Aļņi AS” darbinieku skaits (2016. gadā uzņēmums nodarbināja 100 darbiniekus, 2017.gadā – 72, bet 2018.gadā – 41), pērn tas saglabājies iepriekšējā gada līmenī.

Viļānu novada lielākie darba devēji pēc vidējā darbinieku skaita 2019.gadā:

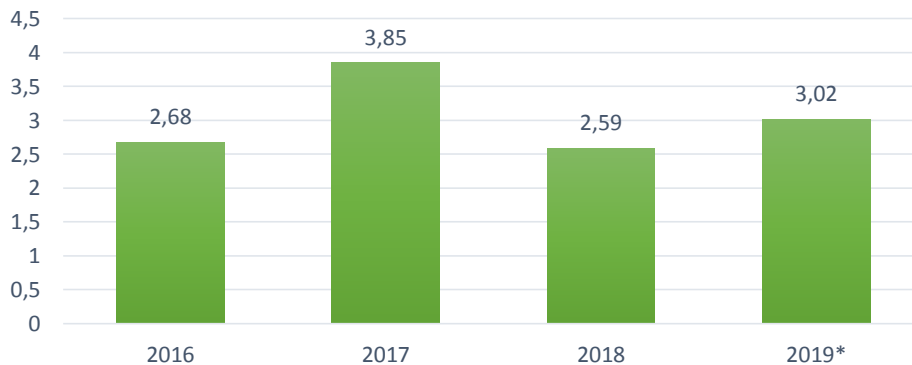
1. SIA "Vlakon": 83 darbinieki;
2. AS "Lopkopības izmēģinājumu stacija Latgale": 62 darbinieki;
3. SIA "Timber World": 48 darbinieki;
4. AS "Viļānu selekcijas un izmēģinājumu stacija": 43 darbinieki;
5. SIA "Aļņi AS": 41 darbinieks.

Nodokļos samaksāts vairāk

Valsts ieņēmumu dienesta sniegtā informācija liecina, ka 2019.gadā VID administrētajos nodokļos Latvijas uzņēmumi samaksājuši 7,58 miljardus eiro, kas ir par 7,72% vairāk nekā gadu iepriekš. No šīs summas 2,58 miljardus eiro veido valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, bet 1,43 miljardus eiro – iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Lursoft aprēķini rāda, ka aizvadītajā gadā augusi arī nodokļu summa, kuru valsts kopbudžetā samaksājuši Viļānu novadā reģistrētie uzņēmumi. VID administrētajos nodokļos novada uzņēmumi 2019.gadā samaksājuši 3,02 milj.EUR, kas ir par 16,60% vairāk nekā gadu iepriekš.

Starp visiem Viļānu novadā reģistrētajiem uzņēmumiem 8 pērn bijuši tādi, kuru kopējais samaksāto nodokļu apjoms pārsniedzis 100 tūkst.EUR. Gadu iepriekš tādi bija 7 uzņēmumi.

Viļānu novadā reģistrēto uzņēmumu kopējie nodokļu maksājumi valsts kopbudžetā, milj.EUR

Novada lielākais nodokļu maksātājs ir AS "Stružānu kūdras fabrika", kas VID administrētajos nodokļos aizvadītajā gadā samaksājusi 579,70 tūkst.EUR, par 6,33 tūkst.EUR mazāk nekā 2018.gadā. Rēķinot AS "Stružānu kūdras fabrika" veiktos nodokļu maksājumus uz vienu darbinieku, jāteic gan, ka tie ir zemāki nekā kūdras ieguves nozarē vidēji. Piemēram, ja nozarē uz vienu darbinieku iedzīvotāju ienākuma nodoklī tiek samaksāti vidēji 3,37 tūkst.EUR gadā, tad AS "Stružānu kūdras fabrika" tie bijuši 1,88 tūkst.EUR. Savukārt vidējās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas uz vienu strādājošo kūdras ieguves nozarē 2019.gadā bija 5,13 tūkst.EUR, kamēr Viļānu novadā reģistrētajā AS "Stružānu kūdras fabrika" – 4,24 tūkst.EUR.

Pērn būtiski palielinājušies AS “Lopkopības izmēģinājumu stacija Latgale” veiktie nodokļu maksājumi, kas auguši no 250,31 tūkst.EUR 2018.gadā līdz 434,75 tūkst.EUR pērn. Audzis arī AS “Viļānu selekcijas un izmēģinājumu stacija” samaksāto nodokļu apjoms, kas palielinājies līdz 237,60 tūkst.EUR (2018. gadā tie bija 129,19 tūkst.EUR), tiesa, 2017. gadā uzņēmums nodokļos samaksājis pat 376,37 tūkst.EUR.

Par spīti tam, ka SIA “Vairis Š” apgrozījums 2019.gadā bijis vien 363,57 tūkst.EUR, uzņēmums nodokļos samaksājis 166,91 tūkst.EUR, tā ierindojoties starp Viļānu novada lielākajiem nodokļu maksātājiem. Gada laikā uzņēmuma samaksāto nodokļu apjoms palielinājies par 49,8 tūkst.EUR.

Lielāko nodokļu maksātāju Viļānu novadā TOP 5 sarakstu noslēdz AS “Latgales ciltslietu un mākslīgās apsēklošanas stacija” ar aizvadītajā gadā nodokļos valsts kopbudžetā samaksātiem 143,17 tūkst.EUR. Pētījumā analizētajā periodā uzņēmuma samaksāto nodokļu apjoms ik gadu sarucis.

Viļānu novada lielākie nodokļu maksātāji pēc 2019.gadā samaksātās kopējās nodokļu summas valsts budžetā:

1. AS “Stručānu kūdras fabrika”: 579,70 tūkst.EUR;
2. AS “Lopkopības izmēģinājumu stacija Latgale”: 434,75 tūkst.EUR;
3. AS “Viļānu selekcijas un izmēģinājumu stacija”: 237,60 tūkst.EUR;
4. SIA “Vairis Š”: 166,91 tūkst.EUR;
5. AS “Latgales ciltslietu un mākslīgās apsēklošanas stacija”: 143,17 tūkst.EUR.

*Dati par Viļānu novada uzņēmumiem aprēķināti uz 18.06.2020.

**Vidējie rādītāji aprēķināti, izmantojot vidējo mediānu.

*** Informācijas avots datiem par uzņēmumu samaksātajiem nodokļiem – Valsts ieņēmumu dienests.